

DE SNELTOETS- CRITERIA

4. ZONNEPANELEN EN -COLLECTOREN

Veel aanvragen betreffen kleine veranderingen of toevoegingen aan de bestaande bebouwing. Om ervoor te zorgen dat deze ingrepen gemakkelijk kunnen worden afgehandeld *zonder* dat de kwaliteit van de bebouwing en het straatbeeld substantieel verandert, heeft de gemeente voor de meest voorkomende *kleine* bouwplannen een reeks specifieke regels opgesteld.

DE REGELS

Zeker in beschermde stadsgezichten of in wijken waar de bebouwing uniform is, blijft het van belang dat ook kleine ingrepen een bescheiden karakter hebben en het straatbeeld niet overmatig beïnvloeden. De regels voor de sneltoets vormen daarom als het ware ‘marges’: binnen deze marges kunnen aanvragen *in elk geval* voldoen aan redelijke eisen van welstand. Dat betekent dus *niet* dat aanvragen die niet aan de specifieke regels voldoen, per definitie niet aan redelijke eisen van welstand voldoen. Het is precies andersom: de regels zijn juist geformuleerd om aanvragen die erbinnen passen en die dus *automatisch* aan redelijke eisen van welstand voldoen, snel te kunnen afhandelen. De basisregels noemen we daarom ‘sneltoetscriteria’: het is geen verplichting om aan de criteria te voldoen, ze vormen daarentegen *hulpmiddelen* die aangeven in welke gevallen bouwwerken, op basis van het welstandsbeleid, geen bezwaar opleveren. Voor bouwwerken die niet aan de sneltoetscriteria voldoen, geldt de legenda van de stad als hulpmiddel om aan het welstandsbeleid te voldoen.

De sneltoetscriteria richten zich op wijzigingen die een *bescheiden* en *ondergeschikte* invloed hebben op het uiterlijk van zowel bouwwerk als straatbeeld. Het gaat kortom om ingrepen die passen bij

de oorspronkelijke uitstraling van een bouwwerk en het straatbeeld. Volgens de sneltoetscriteria moeten kleine bouwplannen en ingrepen aansluiten bij wat er al in de omgeving staat. De criteria bestaan daarom uit zo concreet mogelijk geformuleerde eisen, die iets zeggen over afmetingen en positie, maar ook over materiaalgebruik en detaillering.

Omdat aanvragen volgens de sneltoetscriteria altijd moeten passen bij de context waarin ze worden gerealiseerd, wordt een deel van de criteria beïnvloed door de plek waar de ingreep plaatsvindt. Voor de meeste ingrepen waarvoor sneltoetscriteria zijn opgesteld, geldt dat het *aantal*, de *positie*, de *maatvoering* en de *hoofdvorm* van algemene aard zijn en van toepassing zijn op de hele stad, terwijl de *vormgeving*, het *materiaal- en kleurgebruik* en de *detaillering* gericht zijn op de specifieke context waarin ze worden gerealiseerd.

VERGUNNINGSVRIJ BOUWEN

Naast sneltoetscriteria zoals die door de gemeente Groningen voor de meest voorkomende kleine bouwwerken zijn opgesteld, is er inmiddels door de rijksoverheid een reeks criteria opgesteld voor kleine ingrepen die zonder vergunning mogen worden uitgevoerd. Binnen de wettelijke kaders waarin vergunningvrij

kan worden gebouwd, wordt veel ruimte geboden voor aanpassingen en toevoegingen. Voor dit type aanvragen zijn daarom geen aanvullende sneltoetscriteria opgesteld. Bouwwerken die niet vergunningsvrij mogen worden gebouwd, zijn tenslotte al zo substantieel dat ze niet meer als ondergeschikt zijn te benoemen. Met andere woorden: de criteria voor vergunningsvrij bouwen vormen in die gevallen ook de sneltoetscriteria.

Voordat de sneltoetscriteria als hulpmiddel voor een aanvraag worden ingezet, is het dus verstandig om goed na te gaan wat er vergunningsvrij gebouwd mag worden. Daarnaast is het van belang om te beseffen dat ingrepen niet altijd vergunningsvrij zijn als een bouwwerk in een beschermd stadsgezicht staat. Vergunningsvrij bouwen kan bovendien nooit als er sprake is van een beschermd monument. Voor bouwwerken in het beschermd stadsgezicht vormen de sneltoetscriteria een goed vertrekpunt, zolang de ingreep bescheiden is en past bij de beschermde 'karakteristiek' van het stadsgezicht, die vaak wordt bepaald door de samenhang tussen de bebouwing, straten, pleinen en parken. De sneltoetscriteria staan in deze gebieden dus nooit op zichzelf: het beschermd stadsgezicht levert een zo specifieke omgeving voor de criteria, dat vooral die voor *vormgeving*, het *materiaal- en kleurgebruik* en de de-

tailtering rechtstreeks worden beïnvloed door de vaak hoge kwaliteit en kenmerkende karakteristiek van de bestaande architectuur. In beschermde stadsgezichten is het aansluiten op deze kwaliteit dus essentieel.

Voor monumenten geldt dat de sneltoetscriteria eveneens een goed vertrekpunt vormen, maar dat de aanvraag door de beschermde waarden van het monument mogelijk niet op basis van de sneltoetscriteria positief kan worden beoordeeld. Het monumentale karakter van het bouwwerk beïnvloedt immers eveneens de sneltoetscriteria. Naast het welstandsbeleid wordt een monument altijd getoetst aan de Monumentenwet (in het geval van een rijksmonument) of de gemeentelijke erfgoedverordening (in het geval van een gemeentelijk monument).

PRECEDENTWERKING

Omdat het bij de sneltoetscriteria gaat om kleine ingrepen die passen bij het bouwwerk, het straatbeeld en de omgeving, streeft de gemeente in principe naar een herhaling van gelijksoortige plannen, afgestemd op het karakter van de straat en de gebouwen. Een vergelijkbaar plan in de buurt, gebouwd op hetzelfde (type) pand op basis van een positief welstandsadvies als onderdeel van de vergunning,

vormt dan een *precedent* voor de aanvraag. Kortom, een bouwplan van de burens kan in dat geval worden overgenomen. Als aanvragen overeenkomen met precedenten in de omgeving, kan *in elk geval* worden voldaan aan redelijke eisen van welstand. Wel kan het zo zijn dat in het verleden vergunde precedenten te veel afwijken van het huidige beleid (dat natuurlijk in de tussentijd kan zijn aangepast): in dat geval vormt de bestaande situatie geen precedent. Als uitgangspunt geldt dat aanvragen *in elk geval* voldoen aan redelijke eisen van welstand, dat bouwwerken voldoen aan de criteria van de welstandsnota (zoals als vastgelegd in deel 2 t/m 5), dat bouwwerken bij vervanging wat plaatsing en vormgeving betreft identiek zijn aan het oorspronkelijke bouwwerk, of dat bouwwerken wat vormgeving en context betreft identiek zijn aan een eerder op basis van het welstandsbeleid positief beoordeeld bouwwerk.

Zonnepanelen en -collectoren worden vrijwel altijd aangebracht op daken en zijn vaak zichtbaar vanuit de openbare ruimte. Ze zijn medebepalend voor de uitstraling van een bouwwerk en het straatbeeld.

Als uitgangspunt voor zonnepanelen geldt dat het bouwplan in vormgeving *aansluit* op de kenmerken van het bestaande hoofdgebouw en het karakter van de omgeving, dat ze als onderdeel van het dakvlak ‘wegvallen’ in de omgeving en zo weinig mogelijk aandacht vragen. Vooral in gebieden waarvan de architectuur een grote samenhang vertoont met de stedenbouwkundige opzet, de ruimtelijke ensembles en het straatbeeld, is een optimale afstemming van zonnepanelen op de dakvlakken van essentieel belang. De zonnepanelen van één woning beïnvloeden tenslotte een bouwblok of straat als geheel. De zonnepanelen moeten in maatvoering en kleurstelling *terughoudend* ten opzichte van de bestaande bebouwing worden uitgevoerd. Zonnepanelen dienen zo veel mogelijk aan de onderzijde van het dakvlak geplaatst te worden. Zonnepanelen moeten kortom zo veel mogelijk *onderdeel* van het dakvlak

worden, passend bij de richting en vorm van het dakvlak.

Omdat het bij zonnepanelen door de hoeveelheid ervan nauwelijks nog om *ondergeschikte* toevoegingen gaat, gelden de sneltoetscriteria enkel voor regelmatige en eenduidige dakvlakken. Bijzondere bebouwing met onregelmatige dakvlakken, stedenbouwkundig opvallend en voornamelijk gesitueerd en met een architectonisch ontwerp en vormgeving daarop afgestemd, verdienen extra ontwerpaandacht en kunnen niet op basis van de sneltoetscriteria worden beoordeeld.

CRITERIA

AANTAL, POSITIE, MAATVOERING EN HOOFDVORM

- Bij meerdere zonnepanelen op hetzelfde bouwblok zijn deze regelmatig geordend in een rechthoekig blok zonder verspringingen;
- de zonnepanelen worden verticaal geplaatst en aan de onderzijde van het dakvlak vanuit het midden geordend;
- indien zonnepanelen niet één geheel vormen met de installatie, wordt de installatie aan de binnenzijde van het bouwwerk geplaatst;
- op een schuin dak:
  - worden zonnepanelen op een horizontale lijn of in lijn met overige elementen op het dak geplaatst (afhankelijk van de karakteristiek van het dakvlak en het straatbeeld);
  - liggen zonnepanelen in of direct op het dakvlak;
  - is minimaal 1 meter dakvlak aan de bovenzijde van de zonnepanelen;
  - is minimaal 0,5 meter aan weerszijden van de zonnepanelen (dit geldt ook voor de afstand tot dakkapellen en daglicht-voorzieningen);

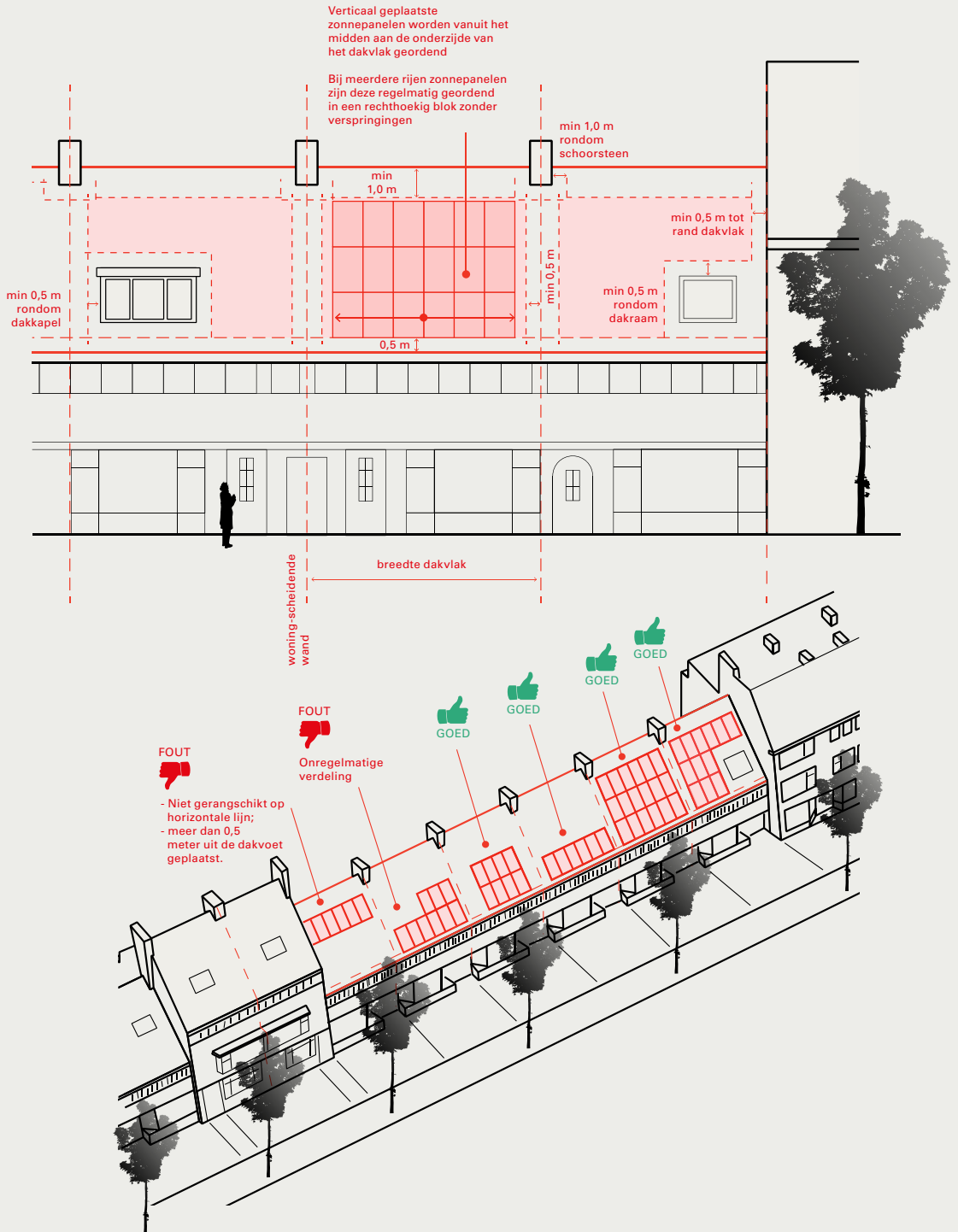
- is aan de onderzijde 0,5 meter tot de dakvoet;
- is de hellingshoek van de zonnepanelen gelijk aan de hellingshoek van het dakvlak;
- dwars op de straat (zijdakvlak), is minimaal 0,5 meter dakvlak rondom de zonnepanelen (gemeten vanuit de noklengte);
- dwars op de straat (zijdakvlak), worden de zonnepanelen vanaf de achterzijde geordend;
- op een plat dak:
  - is de afstand van de zonnepanelen tot de zijkanten van het dak minimaal 1,5 keer de hoogte van de panelen;
  - worden de zonnepanelen vanaf de achterzijde geordend.

VORMGEVING, MATERIAAL, KLEUR EN DETAILLERING

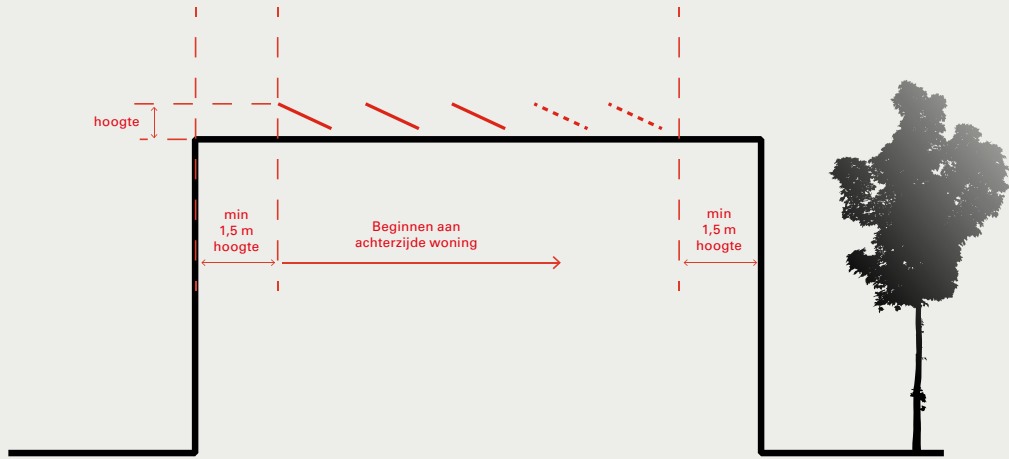
- Het kleurgebruik is afgestemd op het dakvlak.

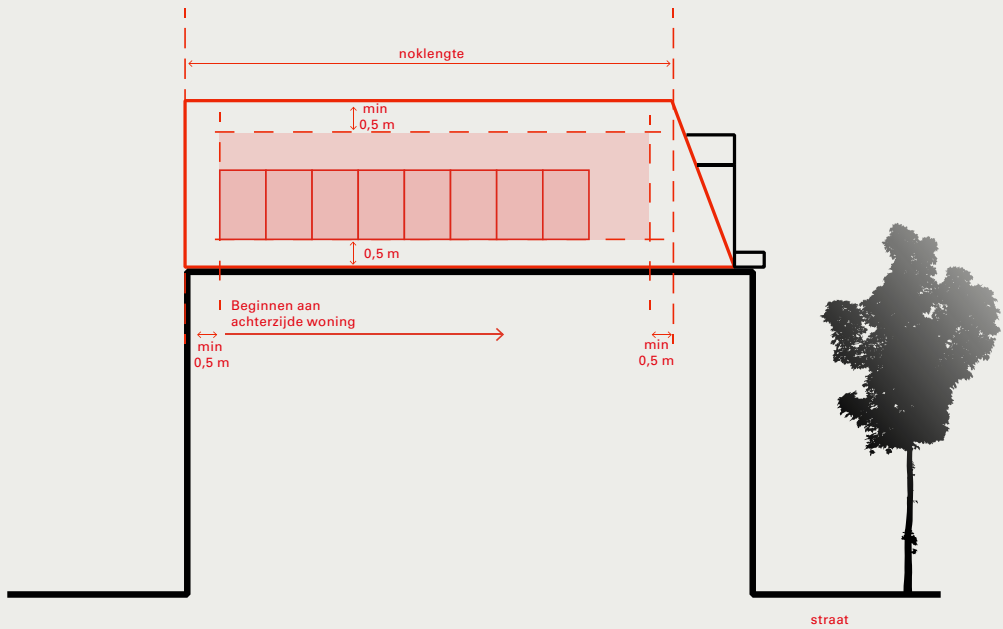
DEEL 4. DE SNELTOETS-CRITERIA: 4. ZONNEPANELEN EN -COLLECTOREN

DEEL 4. DE SNELTOETSCRITERIA: 4. ZONNEPANELEN EN -COLLECTOREN

PLAT DAK

DWARSKAP

COLOFON

De gemeente Groningen hecht waarde aan de kwaliteit van de gebouwde omgeving. Het is een publiek belang om zorgvuldig met die omgeving om te gaan. Tegelijkertijd wil de gemeente burgers niet onnodig beperken in de mogelijkheid gebouwen aan te passen aan hun wensen. Het beoordelen van bouwplannen op redelijke eisen van welstand is een manier om deze twee uitgangspunten in de praktijk te brengen. De stad gaat daarbij uit van overeenkomsten, zonder verschillen uit het oog te verliezen.

Vragen? Kijk op:

groningen.nl/welstandsnota

Coördinatie: **Claudia Versloot**

Teksten: **Gemeente Groningen**

Redactie: **Erik Dorsman, Freek Wilkens**

Tekeningen: **Freek Wilkens**

Fotografie: **Cor van der Veen**

Ontwerp: **studio de Ronners / Groningen**

Uitgave: **Gemeente Groningen 2018**

Rechten: **Gemeente Groningen 2018**

WELSTANDSNOTA

2018